

Μιχάλης Κάσιαλος

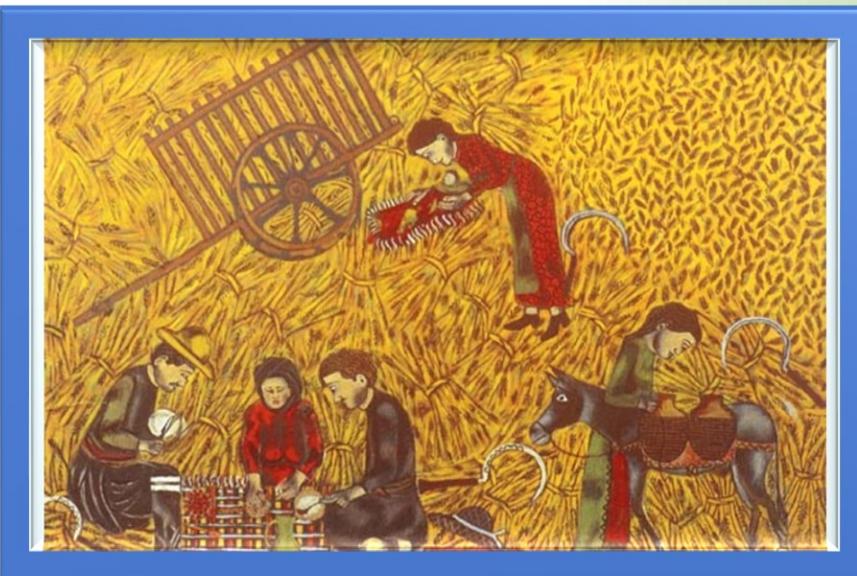
Λαϊκή Παράδοση

Εργασία από τη Χρύσα

Μιχάλης Κασίαλος

- Λαϊκός ζωγράφος, ο σημαντικότερος απ' όσους έχει να επιδείξει η Κύπρος στον τομέα της αφελούς ζωγραφικής, με διεθνή αναγνώριση. Γεννήθηκε το 1885 στο χωριό Άσσια της Μεσαορίας και πέθανε στη Λάρνακα στις 31 Αυγούστου 1974.

- Ο Μιχαήλ Χρίστου Κάσιαλος φοίτησε μόνο στο δημοτικό σχολείο του χωριού του και από μικρός ασχολήθηκε με κατασκευές αντί με γεωργικές εργασίες. Εργάστηκε κυρίως ως παπουτσής για πολλά χρόνια. Κατά τα χρόνια του δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου (γύρω στο 1940) άρχισε να ασχολείται με άλλο είδος «κατασκευών», σχετικά προσοδοφόρο: κατασκεύαζε «αρχαία» αντικείμενα, απομιμήσεις αρχαιολογικών ευρημάτων (αγάλματα, τερρακότες, κεραμική) που πωλούσε σε ξένους και ντόπιους ενδιαφερόμενους, συχνά μάλιστα παρουσιάζοντάς τα και διαθέτοντάς τα ως «πρωτότυπα». Τα αντικείμενα που κατασκεύαζε τα έκανε να φαίνονται παλαιά με τρόπους που επινόησε ο ίδιος.

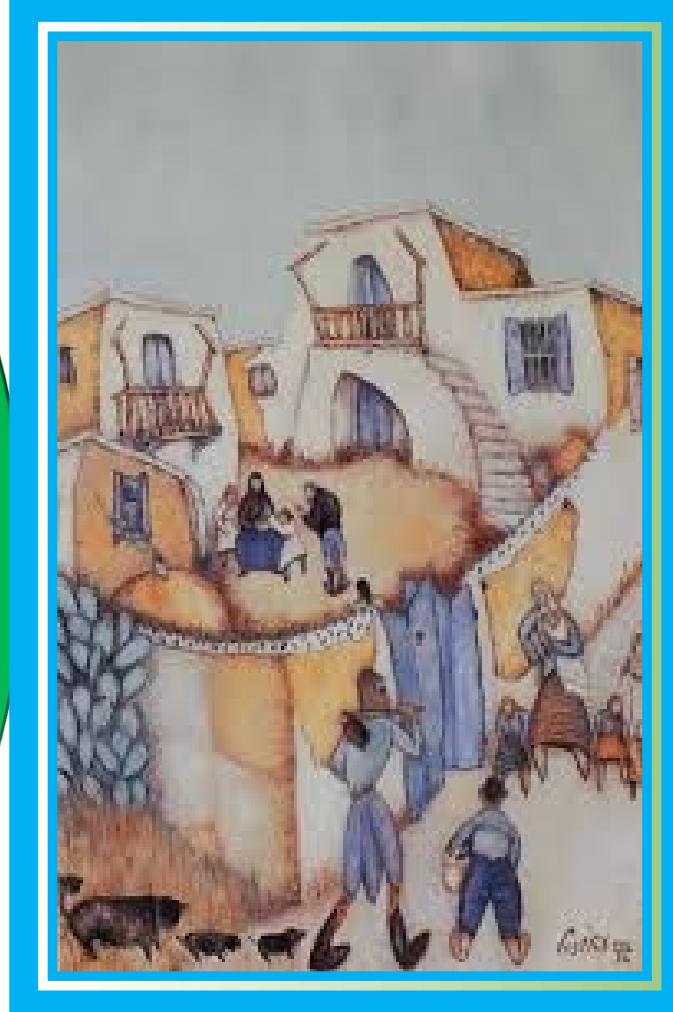
- Λίγο πριν από την ανεξαρτησία της Κύπρου (1960) στράφηκε προς τη ζωγραφική, τέχνη την οποία θεώρησε ως περισσότερο προσοδοφόρο επάγγελμα (η σύζυγός του Ειρήνη έλεγε πως ο Κάσιαλος άρχισε να ενδιαφέρεται για τη ζωγραφική όταν ακουσε ότι ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος αγόρασε ζωγραφικούς πίνακες σε αρκετά ψηλή τιμή, οπότε πήρε την απόφαση να κατασκευάσει κι ο ίδιος πίνακες). Πράγματι, σε σύντομο χρονικό διάστημα ζωγράφισε αρκετούς πίνακες ώστε να μπορέσει να οργανώσει ατομική έκθεση. Απευθύνθηκε τότε στον ζωγράφο Αδαμάντιο Διαμαντή που αμέσως εκτίμησε το ταλέντο και την ποιότητα δουλειάς του λαϊκού ζωγράφου και μαζί με άλλους (όπως τον ποιητή Παντελή Μηχανικό και τον ζωγράφο Χριστόφορο Σάββα), βοήθησε τον Κάσιαλο να οργανώσει την πρώτη του ατομική έκθεση. Η έκθεση εγκαινιάστηκε από τον Α. Διαμαντή στην γκαλερί «Απόφαση» του Χρ. Σάββα τον Μάιο του 1960. Ήταν η πρώτη παρουσίαση του λαϊκού καλλιτέχνη μπροστά στο ευρύ κοινό κι απετέλεσε επιτυχία (πωλήθηκαν αμέσως όλα τα έργα που εξετέθησαν, πράγμα που βοήθησε τον Κάσιαλο να αφοσιωθεί πλέον ολοκληρωτικά στη ζωγραφική).

- Το 1970 πήρε μέρος στην Παγκύπρια Καλλιτεχνική Έκθεση. Τον ίδιο χρόνο εξέθεσε έργα του σε ατομική έκθεση στο Λύκειο Ελληνίδων στην Αμμόχωστο και σε άλλη ατομική έκθεση στο Δημοτικό Μέγαρο της Κερύνειας (Βλέπε Βίντεο Ψηφιακός Ηρόδοτος Αρχείου ΡΙΚ). Το 1973 πήρε μέρος σε ομαδική έκθεση καλλιτεχνών της πόλης και επαρχίας Αμμοχώστου, στην Αμμόχωστο, που ήταν και η τελευταία του, ενόσω βρισκόταν στη ζωή.
- Το 1972 κατάφερε να κτίσει εκκλησία αφιερωμένη στον Άγιο Σπυρίδωνα στο χωριό του την Άσσια, εκπληρώνοντας ένα δικό του τάμα. Κατά την πρώτη Θεία Λειτουργία που τέλεσε ο Αρχιμανδρίτης Φώτιος Κωνσταντινίδης παρευρέθηκε στην εκκλησία πλήθος κόσμου, μεταξύ των οποίων και ο κτήτορας Μιχαήλ Κκάσιαλος. (Βλέπε Βίντεο Ψηφιακός Ηρόδοτος Αρχείου ΡΙΚ)
- Τον Αύγουστο του 1974, όταν οι Τούρκοι εισβολείς προέλασαν προς την Αμμόχωστο και κατέλαβαν και την Άσσια, ο Κάσιαλος σε ηλικία 89 χρόνων τότε, παρέμεινε μαζί με τη σύζυγό του Ειρήνη στο χωριό του. Στις 18 του μηνός Τούρκοι ένοπλοι μπήκαν στο σπίτι και εργαστήριό του, απαιτώντας από τον λαϊκό καλλιτέχνη να τους δώσει όσα χρήματα είχε. Αφού του τα πήραν, τον χτύπησαν με τους υποκόπτανους των όπλων τους και τον τραυμάτισαν. Οκτώ μέρες αργότερα (στις 26 Αυγούστου) αφέθη ελεύθερος και μετεφέρθη στη Λάρνακα. Πέθανε 5 μέρες αργότερα, στο φιλανθρωπικό ίδρυμα «Άγιος Παύλος» στη Λάρνακα.

- Ο Μιχαήλ Κάσιαλος παρά το ότι άρχισε να ζωγραφίζει σε μεγάλη ηλικία (μετά τα 70 του χρόνια), έδωσε αξιόλογο έργο και ποιοτικά και ποσοτικά. Γεννημένος σε χωριό της Μεσαορίας, του σιτοβολώνα της Κύπρου, όπου πέρασε όλη του τη ζωή, αμόρφωτος, χωρίς καν να έχει δει και γνωρίσει έργα ζωγραφικής εκτός από τις εικόνες των εκκλησιών, διέθετε ωστόσο ένα τεράστιο απόθεμα πείρας και γνώσεων από τη σκληρή καθημερινή ζωή των κατοίκων της κυπριακής υπαίθρου και ιδιαίτερα του μεσαρίτικου κάμπου, τα ήθη, τα έθιμα, τις δοξασίες και τις παραδόσεις.

- Αν και δεν ασχολήθηκε επαγγελματικά με τη ζωγραφική παρά σε αρκετά προχωρημένη ηλικία, ωστόσο η κλίση του προς την τέχνη είχε εκδηλωθεί από τα παιδικά του χρόνια. Όπως ο ίδιος είχε διηγηθεί, για επτά χρόνια παρακολούθιούσε μαθήματα σαν βοηθός του αγιογράφου Κυριάκου Πιερίδη από την Αθηένου. Σε μια άλλη περίπτωση, ήρταν κάτι πατέρες που τό Καϊμακλίν· τά όνόματά τους ήταν Κύριλλος τζιαί Νύφων τζ' έζωγραφίζαν τόν ἄγιον Γεώργιον είς τό χωρκόν τζ' έπήαιννα πού τό παραθύριν τζιαί τόν ἔκαμνα τζ' έγιώ. Εἴδαμ' με μιάν ημέραν τζ' είπαμ' μου νά πηαίννω τζ' έγιώ νά τους θωρώ πού έζωγραφίζαν· έπήαιννα πεντ' ἔξη μῆνες...

- Παγκόσμια γνωστός όμως (αν και η φήμη του ως κατασκευαστή «αρχαίων» ήταν μεγάλη), ο Κάσιαλος έγινε με τη ζωγραφική του. Γιατί η ζωγραφική του δεν ήταν απομίμηση καμιάς άλλης τέχνης παρά γνησιότατη απεικόνιση του κόσμου της Κύπρου — ιδιαίτερα του μεσαρίτικου κάμπου — που ο ίδιος ο καλλιτέχνης γνώριζε τόσο καλά αφού ανήκε κι αυτός στον ίδιο κόσμο. Οι πλουσιότατες εμπειρίες του από τη ζωή στο χωριό, από τη σκληρή καθημερινότητα στα χωράφια, από τις τελετές, τα ήθη, τα έθιμα, βρήκαν διέξοδο στη ζωγραφική. Με τα πλούσια και ζωηρά χρώματα (εμπειρία από το σκληρό κυπριακό φως της πεδιάδας) και τη δική του αισθητική αντίληψη, ο Κάσιαλος δημιούργησε ένα μαγευτικό έργο που απεικονίζει το πρόσωπο της ίδιας της Κύπρου πριν τούτο αλλοιωθεί από την εισβολή του σύγχρονου τεχνολογικού πολιτισμού. Ένα πρόσωπο που έχει πλέον χαθεί οριστικά. (Βλέπε Βίντεο από τη ζωή του Κασιαλου)

- ΙμούΗ κατασκευή «αρχαίων» ήταν, για τον Κάσιαλο, βιοποριστικό επάγγελμα. Ο τρόπος, μάλιστα, που ο ίδιος ανακάλυψε για να τα «παλιηγίσκει», να τα κάνει δηλαδή να φαίνονται φθαρμένα από τον καιρό, ξεγελούσε ακόμη και ειδικούς. Συνήθως επωλούντο σε τουρίστες αλλά και σε εμπόρους και αρχαιοκάπηλους ακόμη, από ανθρώπους που συνεργάζονταν με τον Κάσιαλο. Σε μια περίπτωση «αρχαία» του Κάσιαλου κατασχέθηκαν από την αστυνομία και κατέληξαν στο Μουσείο όπου κι ...εξετέθησαν. Ο ίδιος ο Κάσιαλος τα είδε κάποτε, όταν επεσκέφθη το Μουσείο, υπέδειξε στους υπεύθυνους ότι δεν ήσαν γνήσια αλλά δικά του δημιουργήματα, κι αποσύρθηκαν. Γνωστή είναι κι η περίπτωση που «αρχαία» αντικείμενα του Κάσιαλου κατέληξαν στις Ηνωμένες Πολιτείες απ' όπου εστάλησαν στην αρμόδια αρχαιολογική υπηρεσία στην Κύπρο φωτογραφίες τους με την παράκληση να διαπιστωθεί η αυθεντικότητα και να γίνει χρονολόγησή τους. Ο τότε διευθυντής του τμήματος Πορφύριος Δίκαιος κάλεσε τότε τον Κάσιαλο για να του δώσει εξηγήσεις. Ο καλλιτέχνης απάντησε: «Δεν είναι καλύτερα, κύριε Δίκαιε, που πουλήσαμε ψεύτικα αντικείμενα στους Αμερικάνους; Θα προτες ν' αγόραζαν γνήσια;»

